

Sreda, 7. septembar 2005.

Statusna konferencija

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.32 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA AGIUS: Dobar dan. Molim sekretara da najavi Predmet.

sekretar: Dobar dan časni Sude, ovo je *Predmet IT-95-13/1-PT, Tužilac protiv Mileta Mrkšića, Miroslava Radića i Veselina Šljivančanina.*

SUDIJA AGIUS: Hvala, izvolite sedite. Smestite se. Da počnemo sa gospodinom Mrkšićem. Hteo bih gospodine da budem siguran da možete da pratite postupak na jeziku koji razumete? Da. Gospodine Mrkšiću, da li me čujete, da li možete da pratite postupak na jeziku koji razumete?

OPTUŽENI MRKŠIĆ: Da, mogu da pratim, hvala.

SUDIJA AGIUS: Hvala vama. Gospodine Radiću, isto pitanje.

OPTUŽENI RADIĆ: Dobar dan, časni Sude, mogu da pratim, hvala.

SUDIJA AGIUS: Dobar dan i vama. Gospodine Šljivančanin, isto pitanje. Gospodin Šljivačanin ne prima prevod čini mi se. Zamolićemo gospodina Šljivančanina da se pomeri u stranu da proba sa drugim mikrofonom. Da li sada čujete prevod? Zamoliću nekog iz tehničke službe da nam pomogne. Da bismo se uverili da je sve kako treba, ja ću ponovo da vas zamolim da mi kažete da li sada primete prevod na jeziku koji razumete?

OPTUŽENI ŠLJIVANČANIN: Da, gospodine predsedavajući, sve je u redu.

SUDIJA AGIUS: Hvala, možete da sednete. Molim da se predstavi Tužilaštvo.

TUŽILAC MOORE: Ja se zovem Marks Moore, ja sam glavni advokat u ovom Predmetu, samnom je gospođa Marie Tuma i gospodin Alexis Demirdjian, oni su s moje leve strane, a sa desne strane gospođa Sandra D'Angelo ona je referent za Predmet.

SUDIJA AGIUS: Hvala gospodine Moore, dobar dan vama i vašem timu. Molim da se predstavi Odbrana gospodina Mrkšića.

ADVOKAT VASIĆ: Dobar dan, časni Sude. Dobar dan svima u sudnici. Odbranu gospodina Mrkšića predstavljaće branioc advokat Milorad Vasić. Hvala.

SUDIJA AGIUS: Hvala i vama, dobar dan i vama gospodine Vasiću. Molim da se predstavi Odbrana optuženog Radića.

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: Dobar dan, časni Sude. Dobar dan svima, optuženog Radića na današnjoj statusnoj konferenciji predstavljaće kobranilac Mira Tapušковиć. Hvala.

SUDIJA AGIUS: Hvala vam gospođo, dobar dan i vama. I sada molim da se predstavi Odbrana optuženog Veselina Šljivančanina.

ADVOKAT LUKIĆ: Dobar dan, časni Sude. Dobar dan svim učesnicima u postupku, Odbranu gospodina Šljivančanina predstavljaće Novak Lukić i moj koadvokat gospodin Momčilo Bulatović.

SUDIJA AGIUS: Hvala gospodine Lukuć, dobar dan vama i gospodinu Bulatoviću. U redu. Razlozi za ovu statusnu konferenciju biće prva stvar koju ću da iznesem, to nije samo pitanje formalnosti, ovo je važana stvar. Javnost će pratiti ovaj postupak i znaće zbog čega je ova statusna konferencija sazvana i zašto se one sazivaju u redovnim razmacima pre početka suđenja. Želim da podsetim sve da je poslednja održana 12. maja 2005. godine, a ova se statusna konferencija održava se u skladu sa Pravilom 65bis, naime u roku od 120 dana od prethodne konferencije. Dakle, u okviru tih rokova moraju da se održe redovne statusne konferencije. Svrha statusnih konferencija da se omogući da strane mogu da razmene stavove kako bi se obezbedila ekspeditivna priprema za suđenje. Takođe razlog je da se vidi u kom je stanju situacija sa optuženima i takođe je namera da se optuženima da prilika da iznesu pitanje o kojima oni žele da govore, i kao treće, ali ne najmanje važno, da se pruži prilika optuženima da pokrenu pitanja koja su vezana za njihovo zdravlje, fizičko stanje, mentalno stanje i

pitanja koja su vezana za pritvorske uslove. Na osnovu mojih uputstava moj je referent gospodin Von Hebel održao sastanak prema Pravilu 65ter jutros. Izvestio me je o ishodu tog sastanka i ja ću da se bavim sa nekoliko tema za koje mi je rečeno da su bile pokrenute tokom sastanka. To ćemo da radimo u toku ove statusne konferencije. Ovo će možda biti i poslednja statusna konferencija u predpretresnom postupku. Ideja je bila da ovo bude poslednja, tako smo smatrali do današnjeg sastanka koji je održan prema Pravilu 65ter jutros. Međutim postoji mogućnost da će biti potrebna još jedna statusna konferencija. Odmah želim da vam kažem da ja neću biti taj koji će predsedavati toj statusnoj konferenciji, jer sam ja već ranije odlučio da ću tokom ove nedelje ili sledeće nedelje, da ću imenovati sudiju Kevina Parkera za predpretresnog sudiju koji će na toj funkciji da ostane do samog početka suđenja. Pretpostavljam da vi već znate da je sudija Parker najverovatnije kandidat za predsedavajućeg sudiju u samom procesu. Dakle, on će se baviti pitanjima koje mi danas ne uspemo da rešimo. Da kažem za javnost da je došlo do nekih događaja od prethodne statusne konferencije koji bi trebalo da na neki način budu objavljeni, to jeste javni materijal, naime materijali za štampu Međunarodnog suda, to se nalazi tamo, ali mislim da bih i ja to mogao da sažmem i obavestim javnost. I kao što pretpostavljam znate da je već u vreme prethodne statusne konferencije bio podnesen zahtev za prenošenje ovog Predmeta pred jedan drugi Sud, nećemo sada da govorimo koji Sud, ali u svakom slučaju da ga ne rešava ovaj Međunarodni sud. Zatim, 9. juna dok se o tom podnesku još uvek rešavalo pred jednim Pretresnim većem koje se bavi upravo takvim pitanjima, dakle 9. juna, zbog potencijalnih poteškoća, to jest zbog nečeg šta nije bilo moguće predvideti u to vreme, u vreme kada je bio podnošen podnesak za prenošenje na drugi Sud, Tužilaštvo je dostavilo jedan podnesak kojim je tražilo da se povuče, to jest taj podnesak kako bi se ponovo vratio ovaj Predmet pred jedno od Pretresnih veća Međunarodnog suda. Zapravo nije bilo ni potrebno da se to ponovo institucioanalizuje, jer Predmet nikad nije ni prestao da bude deo zadatka ovog Suda nego se odlučivalo o tome da se to konačno uradi. U svakom slučaju, 13. juna Odbrana svih optuženih je dostavila zajednički odgovor protiveći se tome i tražila da se optužnica prebaci na vlasu Srbije i Crne Gore. 10. juna je Vlada Srbije i Crne Gore dostavila podnesak kojim je tražila da se odbaci podnesak Tužilaštva i da se optužnica podnese pred relevantne organe, a posle toga, 30. juna je Pretresno veće koje se bavilo tim pitanjem odobrilo je podnesak Tužilaštva da se njihov raniji zahtev povuče uz mišljenje da zbog gorenavedenih razloga ovo nije Predmet koji očigledno treba da se prenosi u drugi Sud, pa je po mišljenju Pretresnog veća nije bilo opravdano ni mudro da se na vlastitu inicijativu u ovom konkretnom Predmetu, uzevši u obzir složenost zločina o kojima se ovde radi, prebaci na neki drugi Sud. Dakle, to su kontekstualne informacije vezane za ovaj Predmet koje možda neki ne znaju. To se definitivno ne odnosi na ljude koji su ovde. Dakle, da se pozabavimo sa

ovom prvom tačkom dnevnog reda. To je predpretnesni podnesak Tužilaštva kao i spisak svedoka koji je neophodan u skladu sa Pravilom 66(A)(ii). Posle razmatranja relevantnih dokumenata, ja sam primetio da je 29. avgusta ove godine Tužilaštvo dostavilo svoj predpretnesni podnesak uključujući i konačni spisak svedoka. Tako nam je bar tada to bilo definisano. I u skladu sa tim dokumentom Tužilaštvo ima nameru da pozove 88 svedoka od kojih će 70 da svedoči uživo ovde u sudnici, a preostalih 18 bi trebalo da daju izjave u skladu sa Pravilom 92bis šta je nešto o čemu će se tek kasnije donositi sudska odluka. Uopšteno govoreći, svedoci koje Tužilaštvo ima nameru da dovede ovamo ili predlaže da dovede ovamo mogu da se podelite u šest kategorija. Prva kategorija bi bili profesionalci. Dakle, jedan je veštak Međunarodnog suda, pet svedoka koji nisu sa Međunarodnih suda, tri međunarodna svedoka što ukupno čini devet. Osim toga, traženo je da se pozovu dva istražitelja Međunarodnog suda i pet novinara. Dakle, ta prva kategorija ukupno se sastoji od 16 osoba. Zatim imamo civile od kojih su 19 ljudi iz tog kraja, 11 su ljudi osoblja bolnice u Vukovaru i to bi bilo to. Zatim imamo treću kategoriju, to su civilne vlasti, drugim rečima pet članova autonomnog regiona SBZS, zatim dva člana drugih civilnih vlasti i 14 pripadnika JNA i to Gardijske motorizovane brigade, 80. motorizovane brigade, sedam oficira JNA, tri pripadnika Teritorijalne odbrane i srpskih dobrovoljaca i pet pripadnika Zbora narodne garde i na kraju dva predstavnika vojnog pravosuđa. Mislim da time ne treba da se dalje bavim, vi sve te informacije imate, ja to samo ovako prenosim na javnom zasedanju. Sada ćemo da se bavimo primenom Pravila 89(F) i Pravila 92bis. Primetio sam da Tužilaštvo još nije dostavilo nikave podneske za uvrštavanje izjava po Pravilu 92bis Pravilnika (Rules of Procedure and Evidence). Takođe, Tužilaštvo nije još identifikovalo one svedoke za koje ima nameru da dostavi pisane izjave, a u skladu sa Pravilom 89(F), znam da se o tome danas razgovaralo i da postoji dogovor, moliću da mi to potvrdite, da podnesak za uvrštavanje izjava po Pravilu 89(F), da će to Tužilaštvo dostaviti do 23. septembra. Tako vam je tokom današnjeg sastanka rekao gospodin Von Hebel. Izvolite, gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: U pravu ste časni Sude. Mi jesmo naznačili da ćemo da se potrudimo da do 23. septembra dostavimo taj podnesak. Međutim, koliko sam ja shvatio, moglo bi da bude poteškoća, jer OTP može da se pobrine da istražitelji odu, sastanu se sa svedocima i pobrinu se da ti svedoci potpišu da je sadržaj tačan. Međutim, zbog administrativnih svrha potrebno je da tri nedelje unapred obaveste članove sudskog osoblja da bi mogli da pođu zajedno sa tim predstavnicima Tužilaštva. Dakle, iako mi to možemo odmah da uradimo Sekretarijat (Registry) to ne može. Dakle, mi to nismo znali, čini mi se da ni gospodin Von Hebel to nije znao. Ali u svakom slučaju to bi moglo da predstavlja poteškoću kada se govori o podnescima prema Pravilima 92bis.

SUDIJA AGIUS: Hvala vam gospodine Moore, ovo je važna napomena. Vidim da je gospodin Von Hebel klimnuo glavom, mislim da je dakle to i za njega nešto novo. Ja bih predložio gospodine Von Hebel da se vi raspitate u Sekretarijatu, kao prvo da li bi taj proces mogao da se ubrza kako bismo onda mi mogli da zadržimo ovaj datum, 23. septembar. Ako to nije moguće gospodine Moore, onda imajte na umu da ćemo time da se bavite na kraju ove statusne konferencije. Drugim rečima ako gospodin Von Hebel, kada se bude raspitivao u Sekretarijatu da nasatvimo sa ovim datumom 23. septembrom, i ako se ispostavi da to nije moguće, onda ćemo morati da pronađemo rešenje. Dakle, to je jedna od stvari koja će nam ostati po rasporedu.

TUŽILAC MOORE: Pre nego što pređemo na to šta ostaje ...

SUDIJA AGIUS: Time ćemo da se bavite kasnije.

TUŽILAC MOORE: Da, ali pre nego što dođemo do toga da se pozabavimo glavnim jelom, mi smo se nadali da ćemo moći da pošaljemo dva istražitelja šta bi smanjilo potrebno vreme. Dakle, trebaće nam dva člana Sekretarijata, ne samo jedan.

SUDIJA AGIUS: Gospodine Von Hebel, i to je nešto novo? Ali vi ćete time moći da se pozabavite, a onda ćete moći da stupite u kontakt sa gospodinom Mooreom. Ako bude neophodno da se produži rok onda će to naravno morati da se uradi, ali molim da se to pitanje onda stavi u rubriku onog šta nam ostaje. Time će onda da se bavi sudija Parker. To sam mislio kad sam rekao. Je li sve jasno? U redu. Da vidimo šta je onda sa Pravilom 89F), hoćemo li zadržati isti rok? Možemo.

TUŽILAC MOORE: Ja sam siguran da je gospodin Von Hebel već obavestio Pretresno veće o našoj argumentaciji vezanoj za ovo. Dakle, naši argumenti su sledeći. Mi ćemo da pokušamo da identifikujemo "Alpha" i "Bravo", da ih tako nazovem, svedoke. Dakle, svedoci koje možemo prve da pozovemo. Možda bismo mogli da koristite Postupak 89(F), ali mogu li da kažem za zapisnik da kad je reč o bilo kakvim daljim podnescima želim da mi se omogući da to i kasnije uradim.

SUDIJA AGIUS: U redu. Pređimo onda na pitanja obelodanjivanja. Najpre kad je reč o ovome šta je okončano, a to je konkretno spisak svedoka, stvari koje se tiču predpretresnog podneska. Da li Odbrana ima nekih komentara ili ih nema?

ADVOKAT VASIĆ: Ne, časni Sude, Odbrana nema nikavih komentara u vezi sa ovim pitanjem. Hvala vam.

SUDIJA AGIUS: Hvala, gospodine Vasiću. Pređimo onda na obelodanjivanje. Proći ću sada kroz ove informacije koje sam prikupio. Rečeno mi je, a vi me ispravite ako grešim da je Tužilaštvo obelodanilo sve izave za svedoke, svedoke od 1 do 53 izuzevši redigovane izjave pet takozvanih "osetljivih svedoka" koje će biti obelodanjene Odbranama nešto kasnije. Rečeno mi je da dva svedoka nisu dala izjave Tužilaštvu i da je za te svedoke Tužilaštvo obelodanilo transkripte njihovih prethodnih iskaza pred ovim Međunarodnim sudom u drugim predmetima i to na kompakt disku, ali mi je takođe rečeno da optuženi nemaju pristup tom mediju, naime da ne mogu da dođu do materijala na kompakt disku u Pritvorskoj jedinici (Detention Unit). Koliko sam shvatio strane će održati sastanak, savetovaće se i pokušaće da pronađu uobičajan način obelodanjivanja materijala kako bi onda on bio na raspolaganju i optuženima. Da li sam u pravu? Vidim određeno oklevanje na licu gospodina Moorea.

TUŽILAC MOORE: Tradicionalni metod je naravno na papiru i mi tu govorimo o 10.000 do 15.000 stranica šta bi samo po sebi stvorilo poteškoće. Mogu li uz svo dužno poštovanje da predložim, a mislim da bi Odbrana mogla da s tim složiti da uz pomoć časnog Suda i rukovodstva da bi moglo da se reši pitanje kompjutera i pristupa kompjuterima, da bi se to dakle moglo napraviti kao nešto proritetno, jer ako se to odmah uradi, onda bi obelodanjivanje i kasnije čitanje celog materijala, da bi to bilo zauvek rešeno. A ako se budemo držali ovog papirnatog oblika ja vidim da će ne samo Tužilaštvo imati probleme nego i timovi Odbrane kada čista količina, taj broj strana ...

SUDIJA AGIUS: Hvala. Da li bi neko mogao da mi pomogne i razjasni mi koji bi to problemi mogli da se jave, s kojim problemima čovek može da se suoči kada u Pritvorskoj jedinici želi da koristi kompakt diskove i elektonski oblik čitanja dokumenata? U čemu je zapravo problem, o čemu se radi? Naime na osnovu informacija koje sam ja imao iz nekih drugih predmeta jedini problemi koji nastaju su problemi koji proističu zbog optuženih, a ne zbog uprave Pritvorske jedinice. Drugim rečima, imamo sve šta je tamo potrebno. Ako je nekom optuženom potrebna pomoć i to je na raspolaganju optuženim. Ponekad to nalaže Pretresno veće, ponekad osoba koja je na čelu Pritvorske jedinice ili sekretar. Dakle s obzirom da sam pratio te stvari ne znam u čemu je problem. Možda bi neko mogao to da mi razjasni. Zbog čega je, ako smem da pitam, pristup optuženih tim kompakt diskovima u Pritvorskoj jedinici nemoguć? O čemu se radi?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, nije pitanje, odnosno niko nije tvrdio da je nemoguće pristup u Pritvorskoj jedinici kompakt disku. Optuženi Mrkšić nema kompjuter trenutno na kome može da prati ove kompakt diskove, niti je obučen za rukovanje kompjuterom. Mi, s obzirom na sve kako je teklo u ovom Predmetu i na oskudno vreme koje nam je ostalo od dana kada je zakazan početak suđenja do ovog trenutka kada držimo ovu statusnu konferenciju nismo ni znali u kom ćemo obliku dobiti dikložure od strane mojih uvažanih kolega. Ispostavilo se da smo od njih dobili diskložere u vidu kompakt diskova, ali i veliku količinu "hard-copy" materijala. Sada se očigledno otvara potreba da svi optuženi poseduju kompjutere da bi mogli da prate ovaj materijal koji nam je Tužilaštvo na ovaj način obelodanilo.

SUDIJA AGIUS: U redu. Hvala gospodine Vasiću. Da li biste želeli još nešto da kažete? Vi ili gospodin Lukić, ili neko drugi? Da li vaš klijent ima kompjuter na raspolagnju?

ADVOKAT LUKIĆ: Da, časni Sude, moj klijent ima kompjuter. Ja sam od njega informisan da on može da vrši slušanje materijala koji mu se dostavlja u elektronskoj verziji, ali kad smo kod ovih, da kažem klasičnih tehničkih stvari tu se pojavljuje problem ako on sluša materijal, a radi se o jako dugim materijalima, da ne govorim o brojevima strana, da govorim o minutaži. On mora da sluša ceo materijal na BHS jeziku, na jeziku koji on razume da bi meni onda davao instrukcije. Nama je s te strane onda lakše da vršimo pretragu kroz tekstualni deo na engleskom jeziku, jer možemo lakše da vršimo samu analizu tog materijala. Ovo će da zahteva za njih i ako znaju da rukuju kompjuterima i sa elektronskim slušanjem, zahtevati da oni slušaju izuzetno duge transkripte sa delovima koji se u mnogo čemu i ne odnose baš na temu za koju su optuženi. A radi se, o tome ćemo verovatno posle pričati, o izuzetno velikom i broju strana i minutaži. Oni jednostavno ne mogu da čitaju nego mogu samo da slušaju. To je taj tehnički aspekt samo.

SUDIJA AGIUS: Hvala. Gospođo Tapušковиć, da li vi želite nešto da kažete u tom smislu?

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: Hvala, časni Sude. Ja ću se nadovezati na ono što je moj kolega Lukić rekao. Kada optuženi u Pritvorskoj jedinici sluša audio snimak sa suđenja na kome je pojedini svedok davao iskaz, vi tada imate na ekranu kompjutera iskazanu minutažu. Ukoliko klijent želi da napravi bilo kakvu vrstu zabeleške da bi dao instrukcije svom braniocu, on će mu reći, na tom i tom kompakt disku, na 15:30, svedok je rekao to i to. Mi kao branioci do sada nemamo tehničkih mogućnosti da u

transkriptima gde su iskazane stranice i redovi, pronađemo taj deo. Ceo problem oko ovoga je nastao onda kada je trebalo veliki broj transkripata kao što je cenjeni kolega Moore rekao, između 10.000 i 15.000 stranica obelodaniti optuženima u što kraćem vremenskom periodu. Tu jesu učinjeni od strane Tužilaštva značajni naponi da se to postigne, ali tehničke mogućnosti evidentno nisu takve da zadovolje potrebe fer i ekspeditivnog suđenja što su bazični uslovi za postupanje na ovom Sudu. Mi bismo jako voleli ukoliko bismo mogli to da postignemo, ali to je jako teško. Drugi tehnički problemi koji se javljaju su da li se kompjuter nabavlja od strane Sekretarijata ili kompjuter nabavlja rodbina okrivljenog. Ukoliko rodbina okrivljenog nabavlja, onda se taj kompjuter zadržava po nekoliko dana i ispituje se sav softverski program koji kompjuter ima. To je opet vreme koje mi trenutno zbog blizine suđenja nemamo. Sada samo toliko, a o obelodanjivanju ćemo kasnije govoriti. Hvala.

SUDIJA AGIUS: U redu. Budući da smo se malo udaljili i dotakli stvari koje se na ovo odnose, ali koje nisam imao na umu za danas, problem kako izgleda odnosi se samo na dva svedoka koji nisu dali izjavu Tužilaštvu. Tužilaštvo je odlučilo da obelodani transkript prethodnih, njihovih prethodnih iskaza u drugim predmetima na kompakt disku. Kad je reč o transkriptu njihovih iskaza, dakle ova dva svedoka, da li bi mogli da imamo i odštampanu verziju? Svakako ne govorim o hiljadama strana, ne bih želeo da sada pravimo neki presedan, niti da prejudiciram vaš položaj.

TUŽILAC MOORE: Ako možemo to da uradimo, mi ćemo to i da uradimo.

SUDIJA AGIUS: Dobro, ostanimo onda na tome. Sa druge strane moraćete da se pozivate na kompakt diskove koji su obelodanjeni i moraćete naravno da imate stalni kontakt sa klijentima, ali vaši klijenti moraju da imaju pristup tim kompakt diskovima, a ako makar jedan od njih, gospodine Vasiću, vaš klijent gospodin Mrkšić u ovom trenutku nema kompjuter na raspolaganju. Da li sam u pravu kad to kažem?

ADVOKAT VASIĆ: Da, kao što sam rekao časni Sude u pravu ste.

SUDIJA AGIUS: Da li je o tome bilo reči između vas i vašeg klijenta i Sekretarijata. Da li je to pitanje bilo pokrenuto?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, ovo pitanje nije bilo pokrenuto. Mi smo diskložere od strane mojih uvaženih kolega dobijali dan za danom u poslednjih ne znam, pet, sedam, 10 dana i zaista, i još to u fazi kada smo dobili predpretnesni materijal koji nam je prioritetan trenutno. Mislim da nije bilo trenutno vremena da se na to reaguje, a s

druge strane ostaju bez obzira na ovo moji problemi koji su uvažene kolege branioci izneli. Vezano za materijal koji nam je Tužilaštvo obelodanilo.

SUDIJA AGIUS: Nećemo sada o to da govorimo. Ono šta me za sada interesuje je ukoliko postoji problem da vaš klijent dobije kompjuter koje god vrste bio taj kompjuter, da li je on to tražio, da li je uputio zahtev da mu se dostavi kompjuter, jer ako je tražio kompjuter, a to mu je uskraćeno, to je nešto. Ali ako ovo pitanje uopšte nije bilo ni pokretano pred Sekretarijatom, to je onda sada nešto drugo.

ADVOKAT VASIĆ: Pitanje nije pokretano pred Sekretarijatom i moj klijent će tražiti kompjuter. Kažem nije pokretano jednostavno iz razloga što je tempo obelodanjivanja i tempo podnesaka koje je Tužilaštvo podnosilo bio takav da on nije ni stigao to da traži. Dakle, on će tražiti kompjuter, nakon toga ćemo obavestiti Pretresno veće o odgovoru Sekretarijata ...

SUDIJA AGIUS: Obavestiću sudiju Parkera da je moguće da je ovo pitanje kojim će on morati da se bavi kasnije. Gospodin Šljivačanin ima svoj kompjuter ili mu je kompjuter dostavio Sekretarijat?

ADVOKAT LUKIĆ: Ja mislim da on ima svoj kompjuter koji je dobio od porodice. Ali samo jednu stvar, časni Sude da napomenem za zapisnik. Ne radi se o transkriptima dva svedoka. Tužilac će me ispraviti. Ja mislim da smo mi zadnjih par dana dobili najmanje 15 svedoka u transkriptima. Samo to.

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, ja bih želela još nešto da dodam. Mi se zahvaljujemo na vašoj spremnosti da rešite ovaj problem sa Odbranom. Pošto je u pitanju jako veliki broj kompaktnih diskova, samo za jednog svedoka mi smo dobili 11 dana njegovog intervjua. To je sedam kompaktnih diskova. To traži vreme da i mi posvetimo optuženima, da sa njima proradimo, da im kažemo na šta oni treba da obrate pažnju da bi se skratilo vreme. Ono šta je rekao moj cenjeni kolega Lukić, svedočenja pojedinih lica ili davanje njihovih iskaza su dati u *Predmetu Milošević* i obuhvataju mnogo veliki period. Znači ne odnose se apsolutno kompletni transkripti na događaje iz optužnice, ali neku širu dimenziju problema možda možemo pre da vidimo mi kao branioci nego okrivljeni. Zato je potrebna naša stalna asistencija u pregledu tih kompaktnih diskova, a mi nismo stalno tu. Još jedan tehnički problem bih htela da iznesem i bila bih vrlo zahvalna ukoliko bi to razumeli i kolege iz Tužilaštva i Pretresno veće. Moje lično iskustvo je bilo kada sam donosila kompaktnih diskove optuženom Radiću da su mi bili, da ne kažem baš oduzeti, zbog toga što na njima nije bila nalepljena etiketa da je to u

suštini vlasništvo Tužilaštva. Jer po stavu Pritvorske jedinice, svako od nas može da uzme bilo kakav kompakt disk i da ispiše oznake predmeta i tako dalje. Neophodna je procedura da mi moramo da najavimo da ćemo da pregledamo kompakt diskove, da stavimo oznake kompakt diskova, ako to nije urađeno kako treba, onda vam uprava oduzme te kompakt diskove da bi oni izvršili pregled da li je to relevantan materijal odnosno materijal koji je obelodanjen od strane Tužilaštva. Mi apsolutno razumemo razloge sigurnosti i bezbednosti i pravila kućnoga reda u Pritvorskoj jedinici. Ali to opet onemogućava rad i pripremu optuženih na njihovoj Odbrani. Hvala.

SUDIJA AGIUS: A kompjuter vašeg klijenta je njegov ili mu je dostavljen?

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: To je njegov kompjuter i on se veruje čak bolje od mene snalazi sa kompjuterom.

SUDIJA AGIUS: Da budem savršeno jasan da kada kažem da gospodin Mrkšić podnese zahtev, ja ni na koji način ne obavežujem ovaj Međunarodni sud da je obavezan ili dužan da mu dostavi kompjuter. Postoji praksa koja se sledi i ja ne bih želeo da pravim presedan. Takođe, ja ne bih želeo da intervenišem gospođu Tapušković kad je reč o protokolu koji se poštuje i koji je uspostavljen u Pritvorskoj jedinici. Ukoliko oni imaju neke zahteve, vlastite zahteve koji su po njima opravdani, bilo iz bezbednosnih ili nekih drugih razloga, ja ću svakako da budem poslednja osoba koja će pokušati da utiče na njih tako da ako postoje neka pravila kako oni treba da budu označeni i kako trebaju da budu dostavljeni, molim vas da shvatite da pravila moraju da se poštuju i nemojte da očekujete ni od jednog od sudija da interveniše u vezi sa stvarima koje ne potpadaju pod njihova ovlašćenja, a koja potpadaju pod ovlašćenja upravnika Pritvorske jedinice koji je, moram da kažem ovako javno, itekako upoznat sa pravima svakog od pritvorenika, nastoji da nema nikavih opstrukcija kada je reč o konsultacijama koje oni imaju sa svojim advokatima. Tako da ja ne bih želeo da intervenišem, jer ne vidim zašto bi trebalo da intervenišem.

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: Vi niste razumeli da sam ja tražila bilo kakvu intervenciju. Ne, apsolutno razumem da ne možete i mi smo, Odbrana apsolutno spremni da poštuju sva pravila koja vladaju u Pritvorskoj jedinici. Ali to je samo izneto iz razloga da objasnimo naše probleme. Hvala.

SUDIJA AGIUS: U redu. To su problemi koji se svakodnevno pojavljuju ne samo u ovom Predmetu već i u drugim. Rečeno mi je da je engleska verzija izjava svedoka od 54 do 84 obelodanjena Odbrani 29. jula, a verzija na BHS-u je dostavljena 19. avgusta.

Ukoliko ova informacija nije tačna, molim vas da me ispravite. Isto tako, gospodin Von Hebel mi je rekao da je on Tužilaštvu jutros naložio da podnese zahtev za izdavanje zaštitnih mera za preostale svedoke do ponedeljka, ovog ponedeljka ili ranije. I molim vas, skrenite mi pažnju ukoliko ono šta kažem nije tačno. Izvolite, gospođu Tapušković.

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude moram da kažem da su timovi Odbrane u jednom gotovo permanentnom kontaktu sa Tužilaštvom kako bi mogli pred vas, a i pred optužene da izađemo sa što tačnijim podacima šta je obelodanjeno, a šta ne. Čak i pre 65ter sastanaka i između 65ter sastanaka i statusne konferencije mi se nalazimo i upoređujemo naše podatke. Verovatno zbog kratkoće vremena koja je bila između prethodne 65ter sednice i ove statusne konferencije došlo je do nekog možda nesporazuma, a i podaci su se promenili, jer smo mi uspeli i neke stvari u međuvremenu da razrešimo. Bez svedoka koji su bili dobili zaštitne mere, još 9. marta ove godine su konačno obelodanjeni odnosno njihovi iskazi su Odbrani obelodanjeni u neredigovanoj verziji i mi smi to danas primili. Kao što vidite časni Sude, prema listi svedoka od 29. avgusta mi sada imamo na tom spisku novi broj svedoka koji će tražiti, i u čije ime će se tražiti zaštitne mere i to su prvenstveno brojevi od 20, jer brojevi svedoka od 1 do 19 su postojali i na prethodnim listama. Od tog broja ostalo je još šest iskaza, odnosno šest svedoka za koje mi nemamo nikave podatke niti imamo BHS, niti imamo engleske verzije njihovih iskaza. Kao što su vam rekli sada iz Tužilaštva, kolege iz Tužilaštva žele da podnesu sada novi zahtev za uvođenje novih zaštitnih mera. I po našim evidencijama postoje još jedan ili dva iskaza, odnosno jedan ili dva svedoka koji nisu pod zaštitnim merama, čije ime mi znamo, ali od njih nismo dobili ni englesku, ni BHS verziju. Ako mi dozvolite da sada u ovom obraćanju vama prodiskutujemo malo povodom budućeg zahteva za zaštitne mere. Kao što je vama poznato časni Sude, ovde se pojavljuje jako veliki broj svedoka koji su svedočili u dva predmeta, to je u *Predmetu Dokmanović* i u *Predmetu Slobodan Milošević*. Svedoci su tražili zaštitne mere i dobili su odlukom koja je doneta 9. marta ove godine i tom odlukom su obuhvaćene dve grupe svedoka iz dva podneska, odnosno dva zahteva Tužilaštva za zaštitne mere. Odbrana se ni jednog momenta nije protivila uvođenju zaštitnih mera svedocima koji su i u ranijim predmetima, i u *Dokmanoviću* i u *Miloševiću* svedočili sa zaštitnim merama. Odbrana se protivila za zaštitne mere za lica odnosno svedoke koji su bilo pred ovim Sudom, bilo pred sudovima u nacionalnoj jurisdikciji davali iskaze slobodno, bez zaštitnih mera i Pretresno veće je takvo protivljenje Odbrane usvojilo i za dva svedoka nije uvelo zaštitne mere. To su svedoci P-004 i P-014. Mi bismo jedino voleli, zato što je mnogo lakše za Odbranu da kada bude odgovarano na zahtev Tužilaštva da se izjasni oko nekih stvari unapred nego tek kada sudska odluka bude

doneta. Jer je mnogo teže sknuti zaštitne mere nego se protiviti zaštitnim merama. Iz tog razloga bismo molili da u budućem zahtevu, ukoliko je to odgovarajuće i ukoliko Pretresno veće smatra da je to opravdano u ovom slučaju, da Tužilaštvo navede da li je svedok koji traži zaštitne mere svedočio bilo u *Predmetu Dokmanović*, bilo u *Predmetu Slobodan Milošević* ili je svedočio u sada već svi znamo, za i za Tužilaštvo i za nas, veoma važnom predmetu, mi je zovemo skraćno između nas, "Beogradska Ovčara". Mislim da bi to bilo od velike pomoći Pretresnom veću, a i nama, jer danas smo obelodanili, odnosno cenjene kolege su nam obelodanile iskaze svedoka koji su bili pod zaštitnim merama. Mi smo shvatili da su to svedoci koji su svedočili i ovde i u beogradskom predmetu bez zaštitnih mera, a sada su dobili zaštitne mere. Kada smo pogledali zapisnik odnosno zahtev koji upućen Pretresnom veću za dodelu zaštitnih mera, mi to objašnjenje nismo videli. Da li je to naznačeno u zahtevu *ex parte* koje dobija Pretresno veće, a ne dobijaju zastupnici Odbrane, mi to ne znamo. Ali bismo voleli ukoliko bi Pretresno veće imalo razumevanja za ovaj zahtev Odbrane i naložilo ubuduće Tužilaštvu da i takav podatak u svojim zahtevima navede. Hvala.

SUDIJA AGIUS: Činjenica da je neka osoba ovde ili negde drugde svedočila bez zaštitnih mera, dakle ranije, ne znači nužno da se njemu ili njoj moraju uskratiti zaštitne mere pred ovim Pretresnim većem, jer su se okolnosti možda promenile. Ali ono šta je sigurno ili koliko je meni poznato, praksa je do sad bila da ukoliko Tužilaštvo traži zaštitne mere za nekog predviđenog svedoka, navode se razlozi. A ukoliko nema razloga ili su ti razlozi nedovoljni, posledica je da Pretresno veće neće da odobri zaštitne mere koje se traže. Ja ne mogu da kažem Tužilaštvu šta treba ili ne treba da se nalazi u njihovom podnesku, jer verujem da oni to znaju. Ukoliko navedeni razlozi nisu dovoljni onda se neće udovoljiti njihovom zahtevu. A pod dva, mislim da jeste važno za Pretresno veće da zna ukoliko osoba za koje Tužilaštvo traži zaštitne mere je svedočila u nekim drugim predmetima ovde ili na nekom drugom sudu i da li je taj iskaz dat uz zaštitne mere ili ne, mislim da bi to bila veoma korisna informacija. Ja svakako, ja svakako to neću da nametnem Tužilaštvu kao obavezu, jer mislim da to ne može sada da se uradi, ali mislim da bi bilo veoma korisno da Pretresno veće zna tu informaciju kako bi moglo da donese dobru odluku. Mislim da je moja poruka jasna bez da iznosim bilo šta što ne bi bili primereno.

TUŽILAC MOORE: Mi se slažemo sa tom procenom, svakako je faktor koji Pretresno veće treba da uzme u obzir, ali nije definitivni i konačni faktor i mi ćemo da budemo od pomoći Pretresnom veću u tom smislu.

SUDIJA AGIUS: Hvala vam, gospodine Moore i zahvaljujem se gospođi Tapušković što je pokrenula to pitanje. Još nešto, šta mi još uvek nije jasno je da ću da vam postavim jedno jednostavno pitanje. Da li ima svedoka čiji identitet još uvek nije poznat Odbrani ili vam je sada u potpunosti poznat identitet svih svedoka uključujući i ove za koje do nedavno niste znali?

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: Ovo je tema kojoj sam se ja uvek, na neki način, zahvaljujući poverljivu kolega ja bavila. Jeste, mi imao još nekoliko svedoka, to su svedoci za koje će se tražiti zaštitne mere od brojeva P-022 do P-028. Ukupan broj svedoka koji će tražiti ili dobiti zaštitne mere u ovom Predmetu, prema sadašnjoj listi svedoka Tužilaštva je 29. A znači mi ne znam još od P-022 do P-028, to je šest svedoka.

SUDIJA AGIUS: Gospodine Moore, da li se slažete s tim? Da, izvolite gospođu Tuma.

TUŽILAC TUMA: Kad je reč o svedocima P-022 i P-028, tačno je da njihov identitet još uvek nije obelodanjen kao i da njihove izjave nisu obelodanjene s obzirom da su to veoma osetljivi svedoci drugih predmeta pred ovim Sudom i Tužilaštvo će podneti zahtev, hitan zahtev po pitanju zaštitnih mera u vezi ovih svedoka.

SUDIJA AGIUS: Od prvobitnih pet osetljivih svedoka, kašnjenje obelodanjivanja identiteta našom odlukom od 9. marta 2005. godine, bio je dakle rok kašnjenja 30 dana do početka suđenja. Šta imate da kažete o tome?

TUŽILAC TUMA: Da, časni Sude, oni su trebali da budu obelodanjeni do 3. septembra. Da za tih pet svedoka izjave su danas obelodanjene Odbrani, a neredigovane izjave tih pet svedoka su obelodanjene ranije.

SUDIJA AGIUS: Hvala, dakle time mi je sada ovo jasnije, jer mi nije bilo jasno, imajući na umu vašu pređašnju izjavu da još uvek nije bilo rešeno u ovom smislu. U redu, recite nam kada nameravate da podnesete ovaj hitan zahtev za zaštitne mere?

TUŽILAC TUMA: Sa višim sudskim savetnikom smo razgovarali o ovom pitanju i ostvaren je sporazum da to bude 15. septembar, to je sledeća sreda.

SUDIJA AGIUS: Da li Odbrana to prihvata? Ukoliko se protivite, molim da kažete. Izvolite, gospodine Lukiću.

ADVOKAT LUKIĆ: Ne znam da li ste nas možda vi pogrešno razumeli ili smo možda mi, časni Sude pogrešno razumeli. Suština je da u ovom trenutku, mi ne znamo identitet još šest svedoka. Znači to je koleginica... to je to, jer nisam shvatio. A onih pet prethodnih smo danas... ali još uvek šest. E, u tom smislu se slažemo sa poštovanjem rokova od strane Tužilaštva da to dobijemo što pre, to će nam pomoći.

SUDIJA AGIUS: Nema nikavog nesporazuma. Jedina zabuna je, kao što sam rekao, bila meni na umu, jer s jedne strane sam stekao utisak da je ovo pitanje još uvek bilo nerešeno, a sa druge strane čuo sam da gospođa Tapušević kaže da su jutros ili danas imena bila obelodanjena i tako dalje tako da sam se zapitao da li je to rešeno ili nije. Ali jasno je da postoji objašnjenje. Ovde govorimo o dve kategorije ljudi. Tako da ja neću određivati vremenski rok. Vi ste se obavezali da ćete podneti podnesak do 15, ali molim da imate na umu da morate ovo da nadgledate i ukoliko se nikakav podnesak ne podnese do 15, ja ću da budem informisan. Idemo dalje da se bavimo pitanjima vezanim za obelodanjivanje. Prvo ću se pozabaviti nalazima veštaka. Rečeno mi je, kao što sam već i spomenuo da će za Tužilaštvo da svedoči pet veštaka. Tri su nalaza već obelodanjena Odbrani, a za preostala dva veštaka, engleska verzija će biti obelodanjena 10. septembra, a verzija na BHS-u će biti obelodanjena kasnije, što je moguće pre. To možete da potvrdite, zar ne? A i pre nego što to možete da mi potvrdite gospodine Moore, rečeno mi je da se vaš tim suočio sa određenim problemima vezanim za prevod jednog od tih nalaza. Naime, onaj gospodina Theunensa, jer se radi o prilično opsežnom izveštaju. Tokom današnjeg sastanka vi, pri tom mislim na Tužilaštvo je izjavilo da će nam danas, sada, moći da kaže kada možemo da očekujemo taj prevod. Ne znam da li ste imali vremena da se pozabavite time, da ažurirate, ali možda možete da se pozabavite ovom temom, dakle nalazom veštaka. Ne znam, recite.

TUŽILAC MOORE: Što se tiče nalaza gospodina Theunensa koji je završen, barem prva verzija, on je da tako kažem prilično opsežan i potrebno je da se dobro razmotri. Služba za prevode (Translation Units), mi smo probali preko njih da saznamo do kada bi to moglo da se završi, primerke na engleskom ćemo moći da im damo početkom sledeće nedelje, ali ja jednostavno ne mogu da kažem kada će da bude gotov prevod. Jedino što ja znam i ja se nadam da će mi Pretresno veće poverovati kad kažem da ću da se potruditi da to predam što je moguće ranije i da ću to da stavim kao prioritet.

SUDIJA AGIUS: A koja je tema njegovog nalaza?

TUŽILAC MOORE: Rukovođenje i komandovanje u JNA i opšta vojna pitanja. Naime to se odnosi na srž samog Predmeta pošto je ovo Predmet koji se bavi vojnom tematikom.

SUDIJA AGIUS: U tom slučaju svakako mora da bude na BHS-u kako bi to optuženi mogli da prate. Hvala vam.

TUŽILAC MOORE: Ne, još samo nešto imam da kažem. Što se tiče ovog drugog nalaza generala Pringlea, on je znatno kraći, prevod bi mogao da bude urađen do kraja sledeće nedelje, ako se ne varam.

SUDIJA AGIUS: Hvala gospodine Moore, primili smo to na znanje. Sudija Parker će intervenisati po tom pitanju, ako bude neophodno, ako za to dođe vreme, ako bude ne nekog neopravdanog kašnjenja, neočekivanog kašnjenja vezano za dostavu nalaza veštaka gospodina Theunensa na BHS-u. U redu. Rečeno mi je takođe da se određeni materijal iz postupaka protiv Dokmanovića, za sada je predat Odbrani samo na engleskom, ako ta moja informacija nije tačna, molim vas da mi kažete. Takođe materijal iz postupka protiv Slobodana Miloševića, što se toga tiče i tu obelodanjivanje je još uvek u toku kao što je i taj predmet u toku. Izvolite, gospođo Tapušковиć.

ADVOKAT TAPUŠKOVIĆ: Pravilno ste zaključili. To je jedan dugotrajan postupak i Odbrana istovremeno redeći i na *pre-trial brief*-u prolazi sama kroz transkripte u *Predmetu Milošević* koji su inače obelodanjani na ovaj sajt Tribunala tako da i mi pribavljamo svoje podatke, tako da ćemo napraviti jednu listu onoga šta nas interesuje, šta nam možda Tužilaštvo po svojoj proceni neće dostaviti tako da će i sa naše strane doći jedn zahtev za obelodanjivanje transkripata iz tih predmeta. U velikom broju slučajeva to su predmeti gde su... Ja se izvinjavam, svedočenja koja su data u zatvorenim sednicama, ali mi zaključujemo po prethodnim delovima iskaza tih svedoka da se njihovi iskazi odnose na Vukovar odnosno ono šta se pokriva ovom optuženicom u ovom Predmet. Po našoj gruboj proceni, radi se negde oko 8.500 do 9.000 stranica transkripata. Normalno, mislim da će i to tražiti jedan zajednički rad između Odbrane i Tužilaštva da napravimo izbor šta se stvarno odnosi, jer mi ne znamo u zatvorenim sednicama da li se svi delovi iskaza tih svedoka odnose na ovu optužnicu ili ne, ali to će tražiti jedan dugotrajan rad Odbrane i Tužilaštva. Hvala.

SUDIJA AGIUS: Hvala vama gospođo Tapušковиć, sve mi je jasno ovo šta ste rekli. Na redu je dalje spisak dokaznih predmeta koja proizlazi iz predpretnesnih dokumenata, dakle iz samog podneska i prpratnih dokumenata. Vama na znanje, čini se da je

Tužilaštvo 28. avgusta dostavilo svoj spisak dokaznih predmeta, pa iako ovaj sadašnji spisak sadrži predloženih 845 dokaznih predmeta, Tužilaštvo je napomenulo da će nastaviti sa razmatranjem tog spiska i smanjivati ga ako bude moguće. Spisak dokaznih predmeta je podeljen na pet delova, ali nije sada neophodno da u to ulazimo. Koliko ja shvatam vi na sebe preuzimate određenu obavezu. Takođe ako dođe do pojave nekih novih dokaznih predmeta sa odvijanjem predmeta, a to zna da se događa do samog kraja suđenja, to smo već videli u predmetima ovde, to je nešto šta se porazumeva, ali ću da vas zamolim da pokušete da se držite ovog najnužnijeg broja dokaznih predmeta, dakle ono šta je najneophodnije. Prelazim sada na obelodanjivanje po Pravilu 68. Zamoliću vas da mi potvrdite da je od 2. septembra, a to je bio petak, da je Tužilaštvo prosledilo 29 svežanja obelodanjenog materijala uključujući i verzije na BHS-u postupke u Beogradu za Ovčaru, engleska verzija tri transkripta iz postupka koji se odvija u Beogradu je obelodanjena Odbrani, ako sam tačno obavešten 1. septembra. Ako tu nešto nije tačno, molim vas da mi kažete. Takođe mi je rečeno da je Tužilaštvo obavestilo mog višeg pravnog referenta da je Tužilaštvo izvršilo pretragu za 43 svedoka i pronašlo 40 dokumenata koji su obelodanjeni u skladu sa Pravilom 68 i da se nastavlja pretraga vezana za preostale svedoke. Drugim rečima, svedoke od 44 do 84, pa će, kako ih budu pronalazili obelodanjivati one dokumente koje trebaju upravo u skladu sa Pravilom 68. Drago mi je što mogu da primetim da je Tužilaštvo reklo jasno gospodinu Von Hebelu i to u prisustvu tri tima Odbrane danas ujutro da je ta pretraga, ISU koju sam već spomenuo i to u skladu sa Pravilom 68, da je tome Tužilaštvo dalo najveći prioritet. Ja sam na tome zahvalan, tako i treba da bude i zahvaljujem se gospodinu Mooreu na tome. Takođe moram i jasno da kažem da je to u vašem interesu, jer bi to moglo da ima posledice ako to dobro znate. Znači kakva je situacija, da li postoji mogućnost da se pozivaju svedoci za koje obelodanjivanje po Pravilu 68 nije izvršeno u celini. Ja sam siguran da vi to znate bolje od mene i naravno jasno mi je da ste tome davali najviši prioritet, ali sam zahvalan što ste to glasno potvrdili i razjasnili pred našim višim pravnim savetnikom. Trajanje suđenja. O tome sam razgovarao sa sudijom Parkerom pre nego što sam započeo ovu statusnu konferenciju, jer se to zapravo, zapravo više se tiče njega nego mene. Mi smo malo računali na osnovu spiska od 88 svedoka od kojih bi 18 moglo, kažem moglo, da bude uvdeno, to jest njihove izjave bi bile uvedene preko Pravila 92bis. Imamo naznaku da bi se svedoci uživo ispitivali otprilike 250 sati, nećemo sada time da se bavimo koliko nam sati treba da se ispituju svedoci prema Pravilu 92bis. U svakom slučaju manje više, prema procenama koje smo napravili ja, moje osoblje, a i kroz razgovore sa sudijom Parkerom, došli smo do zaključka da se ovde radi o 25 nedelja za izvođenje dokaza Tužilaštva. Drugim rečima otprilike 120 dana.

prevodioci: Ispravka prevodioca: 125 dana.

SUDIJA AGIUS: Vi naravno možete to sami da izračunate, ako sam ja nešto pogrešno izračunao, recite mi. Setićete se, bar oni koji su bili ovde na prethodnoj statusnoj konferenciji da sam ja pokušao da naglasim koliku važnost ja pridajem tome da se držimo dogovorenih činjenica, a to naravno govorim u skladu sa Pravilom 65ter(H). Na osnovu informacija koje sam dobio od gospodina Von Hebela, zaključio sam da će da se održi neka vrsta savetovanja uskoro između strana, a u vezi sa tim pitanjem i da je Tužilaštvo predočilo Odbrani spisak sa 12 dodatnih činjenica, da je Odbrana dala svoje komentare prošlog petka i da će nastaviti da se sastaju u vezi sa tim i da će vaše rasprave uroditi nekim plodom pre početka suđenja. Ja neću time dalje da se bavim, jer nema razloga da smatram da vi nećete da razrešite celo to pitanje. I kada sam pomislio da sam se potpuno pripremio za ovu statusnu konferenciju prošle nedelje, pronašao sam na svom stolu jedan podnesak, podnesak gospodina Vasića, a u ime optuženog gospodina Mrkšića. Gospodin Vasić u svom podnesku govori o teškoćama da kojima se suočava u vezi sa imenovanjem kobranica, pa navodi da ima nameru da uloži žalbu na odluku sekretara kojom mu je bio odbijen predloženi kobranilac. Ja mogu da potvrdim da je advokat Odbrane doista i dostavio taj podnesak i to 2. septembra i od Pretresnog veća se traži da odobri imenovanje gospodina Gorana Rodića kao kobranioca za njegovog klijenta. Situacija je sledeća. Mi još čekamo neke informacije od Sekretarijata, kao što sam vam već rekao ja ću vrlo skoro da prosledim ili da predam, da tako kažem štafetu mojih odgovornosti predpretresnog sudije, sudiji Parkeru, pa ja mislim gospodine Vasiću da umesto da se ja time bavim, ja bih vas zapravo hteo da obavestiti da će moj naslednik da se bavi tim pitanjem. Verujte mi, mi smo tome dali prilično puno pažnje. A sada, kada govorimo o početku suđenja, i to je još jedno područje gde sam ja mislio da neće biti nikavih problema, da smo znali kada bi to suđenje trebalo da počne, međutim mislim da će o tome morati još da se razmisli. Pokušaću da objasnim zašto to kažem. U svakom slučaju sudija Parker će biti onaj koji će se time detaljnije baviti, ja sam njemu već pokušao da objasnim da želim da mu predam stvari što je moguće završenije i time se zapravo sada bavim. Dakle, vi ćete da se setite da je Tužilaštvo dostavilo svoj predpretresni podnesak 29. avgusta. 31. avgusta predpretresni sudija, to sam ja je odobrio zajednički zahtev Odbrane za produženje roka za dostavljanje predpretresnog podneska šta sam ja i produžio do 23. septembra 2005. godine. Naša je zamisao doskora bila, sad ćemo da vidimo da li ćemo toga i dalje da se držimo ili ne, možda ćemo morati da odložimo stvari, naime početak suđenja, to će naravno sve da zavisi od odluke sudije Parkera, dakle zamisao je bila da se predpretresna konferencija održi u ponedeljak, 3. oktobra posle čega bismo počeli sa uvodnim rečima odmah posle toga dok bi samo suđenje, dakle izvođenje dokaza bi

trebalo da počne 11. oktobra 2005. godine. Dakle, to su predradnje koje sam ja bio dogovorio takođe u svetlu onog obećanja koje sam dao vašim klijentima pre dosta vremena da ću se potruditi da ovaj Predmet, da u njemu suđenje počne što je moguće ranije. Dakle, ja sam mislio da sam se rešio problema sve dok se danas nisam ponovo sastao sa gospodinom Von Hebelom koji je izašao sa ove sednice prema Pravilu 65ter, koji mi je rekao da ima određenih poteškoća i da je iznesen predlog od strane Odbrane pošto je Tužilaštvo Iznelo svoj stav i pošto su se sagledala sva nerešena pitanja. Naime da će Odbrana da zatraži da se za četiri ili pet nedelja odloži početak samog suđenja. Ja sam o tome razgovarao sa sudijom Parkerom koji je u istom Pretresnom veću kao i ja i koji će biti predsedavajući sudija u tom Predmetu kojim se ovde bavimo. Dakle, za sada to još nije rešeno. Naravno, ja ću da učinim sledeće. Ja ću da oderdim vremenski rok unutar kojeg timovi Odbrane mogu da dostave zajednički podnesak, relevantan zajednički podnesak, a istovremeno ću dati i rok za Tužilaštvo da dostavi svoj odgovor. Timovi Odbrane imaju nedelju dana od današnjeg dana, ja se nadam da to neće da stvori neke probleme, a Tužilaštvo će imati 10 dana od današnjeg dana u okviru kojih mogu da dostave svoj odgovor. Ne dajem vam istu količinu vremena gospodine Moore i to iz jednostavnog razloga zbog toga što vi znate o čemu se radi, koji su razlozi, šta je šta i molim vas moj naslednik će se sigurno pozabaviti ovim pitanjem na adekvatan način. Ja stvarno ne misli da bi bilo prikladno da se ja bavim tim s obzirom da će on predsedavati samim suđenjem. Dakle, to je situacija kakva je sada. Izvolite, gospodine Lukiću. Recite.

ADVOKAT LUKIĆ: Zahvaljujem. U ime sva tri tima Odbrane moram samo da kažem par reči, da na neki način razložim zašto se uopšte pokrenula ova tema danas. Neću opterećivati ni zapisnik, ni vas jer mislim da smo danas na sastanku 65ter, obe strane izneli ceo niz problema koji nas je da kažem zapljusnuo, ali moram da napomenem ono šta je važno i u ime naših klijenata, a i u naše profesionalno ime. Mi smo kao Odbrana mislim najmanje krivi zbog toga gde se sada nalazimo. To je pod jedan. To je vrlo dobro poznato kroz sve one statusne konferencije i dešavanja oko Pravila 11bis. Trenutno se nalazimo potpuno rasepani između dva fundamentalna prava optuženih iz Stauta (Statute), iz člana 21, stav 4, pravila (b) i (c). S jedne strane da okrivljeni ima adekvatno vreme za pripremu Odbrane i s druge strane, pravila da suđenje treba da počne bez nepotrebnog odugovlačenja. Naši klijenti nama daju izričite instrukcije da žele da suđenje počne što pre, a naša profesionalna obaveza je da im obezbedimo da naš zadatak izvršimo profesionalno, znači da budemo pripremljeni za suđenje. Molim časnog predsedavajućeg sudiju, kao predpretresnog sudiju i budućeg predsedavajućeg sudiju Parkera i Pretresno veće koji će odlučivati o ovome da imaju u vidu specifičnost ovog Predmeta. Ovde se radi o suđenju o jednom događaju koji obuhvata period od par

dana. O ovom događaju postoje, mi smo pre godinu dana izveli oko nekih 250 različitih iskaza u različitim predmetima. Mi ako nismo, kada dođe prvi svedok Tužilaštva, potpuno upoznati sa svim iskazima svih svedoka Tužilaštva, mi nećemo biti u stanju da profesionalno vršimo unakrsno ispitivanje. Samo je to bio razlog zašto smo mi tražili da nam se omogući kraći period i to ćemo napisati u pismenom podnesku. Znači želimo da suđenje počne što pre, mi smo bili spremni kada je bilo reči u predlogu za ustupanje, mi smo tada rekli da smo spremni da odmah počne suđenje. Tad je pozicija Tužilaštva bila potpuno drugačija nego danas. Sada kada smo konačno dobili tako je sada, konačnu poziciju Tužilaštva kroz predpretni podnesak, mi jednostavno fizički moramo da obradimo koliko možemo sve to da bismo se zaista adekvatno pripremili da ostvarimo pravo našim klijentima koje je garantovano ne samo Statutom nego svim aktima o fer suđenju.

SUDIJA AGIUS: Da, u svakom slučaju. Tako je gospodine Lukiću i ja naravno, ni u jednom trenutku nisam hteo da se nasluti da je bilo kakvo kašnjenje nešto šta se pripisuje bilo vama, bilo vašim klijentima. Ono šta bih želeo da naglasim, pobrinite se da u vašim podnescima objasnite koje su te nove okolnosti koje su se možda pojavile u međuvremenu, situaciju za koju tvrdite da se u njoj nalazite i ako to učinite sudija Parker će možda uz savetovanje sa dvoje drugih sudija Pretresnog veća, to dakle uključuje i mene za sada, ne znam šta će da se dogodi dalje, ali to je u svakom slučaju nešto šta ćemo za sada još da ostavimo otvoreno i čime ćemo da se na odgovarajući način pozabavimo, ja vas uveravam, na razuman način pošto dobijemo i vaš podnesak i odgovor Tužilaštva. Da li ima još neko pitanje koje želite da pokrenete. Izvolite vi iz Tužilaštva, gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Da, ima jedna tema. Reč je o elektronskoj sudnici, elektronskom sudu. Ja bih bio veoma zadovoljan i zadovoljan sam što time možemo da se bavimo, ja bih naima hteo da znam da li je ta elektronska sudnica nešto šta je moguće za ovaj Predmet, jer za to je naravno potrebna druga vrsta priprema. Gospodin Von Hebel nam je prilično izašao u susret u vezi s tim, ali mi još uvek ne znamo kakva će na kraju da bude odluka. Ono šta mene brine, ne želim naravno da to kažem na pežorativan način, ali se bojim da će biti doneta odluka da se to radi na elektronski način, a recimo da smo se mi pripremili da će sve to da ide na uobičajeni način. I to će onda stvoriti problem koji bi se odrazili na celo suđenje. Sada ću da se poslužim jednom frazom. Treba sada da gurnem ruku u trnje i da vidim, rešite ovde, da li je to nešto, ta elektronska sudnica nešto šta ćemo da imamo ili nećemo?

SUDIJA AGIUS: To je nešto o čemu će biti potrebno da se odluči. U svakom slučaju ne samo u vezi sa ovim Predmetom nego i uopšte. Ja kao i vi znam da se o tome razgovara, odluka se očekuje, ima još nekih stvari koje treba uzeti u obzir, vrše se savetovanja, međutim dok se na višem nivou ne donese odluka da će da se koristi elektronski metod rada u sudnici, ja jednostavno ne mogu na javnom zasedanju da kažem da će to da se radi u ovom Predmetu. Dakle, čak i ako to bude učinjeno, to možda neće biti izvedeno u celini, možda će biti određenih varijanti. Jednostavno ne mogu sada da mirno o tome govorim i da se bavim tom temom. Ako dođe do usvajanja tog sistema i korišćenja tog sistema i u ovom Predmetu kao što može da se očekuje da će biti i ako to bude proizvelo probleme za vas ili možda i više za Odbranu, ako budete imali određene vremenske probleme, onda ćete morati da skrenete pažnju mom nasledniku na to pitanje, jer je reč o nečem veoma važnom šta mora da se reši pre nego što mi kažemo da će suđenje da počne tog i tog datuma. To je sve šta na žalost mogu da kažem gospodine Moore. Jednostavno ne mogu da kažem ništa ili da potvrdim nešto izvan toga.

TUŽILAC MOORE: Samo još jedan komentar. Ja sam imao dvostruko zadovoljstvo vođenje jednog predmeta u Londonu gde se to koristilo, taj elektronski sud. U svakom slučaju stvari se ubrzaju, mislim da je broj bio 10 do 15 posto, ali ono šta bih ja želeo da znam u ime Tužilaštva je da vidim, da znamo šta nas čeka. Treba mi ta odluka i odgovor od bilo koga što je pre moguće.

SUDIJA AGIUS: Ta je odluka, ne znam možda za nekoliko dana pred nama, ali u svakom slučaju odluka se sprema. Ja naravno ne mogu unapred da kažem kakva će odluka da bude i hoće li to da se uradi u ovom obliku kako je zamišljeno ili će biti nekih izmena. Da li ima nekih drugih stvari o kojima biste želeli da govorite, obraćam se Odbrani? Ovim smo došli do jednog drugog, veoma važnog dela statusne konferencije. Gospodine Mrkšiću, čuli ste da sam na početku ove statusne konferencije rekao da je jedan od razloga sazivanja statusne konferencije je da vidimo kako je vaše stanje u pritvoru, da li biste želeli da mi saopštite nešto šta se odnosi na vaše zdravstveno stanje ili da mi skrenete pažnju na bilo kakve probleme koji iziskuju moju intervenciju?

OPTUŽENI MRKŠIĆ: Ja sam tri i po godine ovde, vidim da ste vi upoznati sa moji zdravstvenim stanjem. Vi znate, dva puta sam operisao srce. Stanje se ovde popravilo zahvaljujući mislim jednom načinu ishrane i životu ovde u Pritvorskoj jedinici. Nemam primedbi po tom pitanju. Međutim sada slušajući danas, a prateći ove statusne konferencije tri i po godine, podsetio sam se jedne izreke, ja mislim da je Kutuzov, nije

ni bitno ko je od tih vojskovođa, rekao: "Vojska čeka da bi trčala i trči da bi čekala". To se sada pokazuje. Pošto smo mi odgovorni, ovo je vojni Predmet, praktično komandovanje, nije mi jasno, tri i po godine da ja nisam imao šta sa izučavam posebno. Nisam znao po kojim sve stvarima me optužuju da bih sada došao u situaciju, pošto je nemam kompjuter i nemam mislim, ja sam stariju čovek koji nije se s tim, dok sam radio nismo imali kompjutere, ni kompjuterizaciju sistema rukovođenja i komandovanja. Ali dovesti mene sada u ovakvom zdravstvenom stanju u situaciju da ja moram dan, noć da pratim nečija izlaganja tamo na nečijim svedočenjima, a ne znam kad ću naići na to što je za mene interesantno, to je praktično atak na moje zdravstveno stanje. Na moje zdravlje. I cela ova strka, vidim sada i advokati, pa i tužioci i tako dalje, nije to spremno. Ne možemo da počnemo. Mi želimo da počnemo, ali ja, plašim se da, još ako se to nešto, ne znam ni šta znači ovo elektronsko, neka suđenja, šta to znači ne znam ni to, bojim se da se ne ugrozi naša mogućnost da se pravično vodi Odbrana ili suđenje uopšte. Ja bi želio da se stvori to vreme nama i da nam se pomogne, a mi, ovaj, budemo, kad počne suđenje da budemo spremni za suđenje. Ne zna se ni ko su još svedoci u potpunosti. Mislim jedna situacija koja mene zabrinjava.

SUDIJA AGIUS: U redu. Hvala, gospodine Mrkšiću. Uveren sam da će vam gospodin Vasić pomoći u vezi svega šta vam je potrebno i uveravam vas da koji god sistem da se usvoji ovde u svrhu postupka, neće biti sistem koji će vama ići na štetu već će vama ići u prilog i da će njime da se obezbeđuje pravično suđenje i poštovanje vaša prava. Stoga nema potrebe da se brinete zbog toga. Sudije će se starati o tome da imate pravično suđenje kao što je tradicija na ovom Sudu. Gospodine Radiću.

OPTUŽENI RADIĆ: Časni Sude, ja se zahvaljujem i ovaj put. Što se tiče mog zdravstvenog stanja sve je u redu kao i odnosa u Pritvorskoj jedinici. Nemam nikavih primedbi. Hvala.

SUDIJA AGIUS: Hvala, gospodine Radiću. Gospodine Šljivančanin?

OPTUŽENI ŠLJIVANČANIN: Poštovani, gospodine predsedavajući, ja nemam ni pitanja ni primedbi i tražim da suđenje počne kako je zakazano.

SUDIJA AGIUS: Hvala. Ovim se završava današnja statusna konferencija, pretres je okončan. Ukoliko bude, ukoliko se ukaže potreba za još jednom statusnom konferencijom, njom će predsedavati sudija Parker, a ne ja, tako da što se tiče ovog Predmeta mislim da se više nećemo videti. Hvala.

